

УДК 618.1/2-002.3-02

О.В. Бондарев, В.В. Мінухін, А.М. Кузьменко

Харківський національний медичний університет

ЕТИОЛОГІЯ ГНІЙНО-ЗАПАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕЧОСТАТЕВИХ ОРГАНІВ У ЖІНОК

Проаналізовано етіологію гнійно-запальних захворювань сечостатевиx органів, спричинених умовно-патогенними мікроорганізмами, у жінок, що знаходились на обстеженні в одній із районних поліклінік м. Харкова. Всього було виділено 345 штамів аерофільних умовно-патогенних мікроорганізмів. Грамнегативна мікрофлора як збудник гнійно-запальних захворювань складала 23,5 %, граммпозитивна – 62,3 %. Серед грамнегативних бактерій найчастіше виділялися штами *E. coli*, серед граммпозитивних – *S. epidermidis* та *E. faecalis*.

Ключові слова: сечостатеві органи жінок, умовно-патогенні мікроорганізми.

Відомо, що піхва колонізована бактеріями, котрі відіграють важливу роль у підтримуванні гомеостазу в статевих органах жінки [1]. Дисбаланс у співвідношенні бактерій може призвести до виникнення опортуністичних інфекцій та репродуктивних ускладнень. Рядом дослідників було доведено, що мікрофлора піхви може бути різноманітною в залежності від стану здоров'я, часу менструального циклу або менопаузи. Відомо також про існування різниці у піхвовій мікрофлорі між жінками різних національностей [2]. Крім того, видовий склад піхвової мікрофлори може обумовлювати дисбактеріоз і передачу інфекцій статевим шляхом [3]. Значені проблеми етіології гнійних ускладнень сечостатевиx органів у жінок можуть також коливатися в залежності від регіону спостереження [1–3].

Розуміння різновидів піхвової мікрофлори в залежності від стану здоров'я має велике значення для виявлення факторів ризику захворюваності та адекватного лікування гнійних ускладнень у жінок [4].

Мета дослідження полягала у вивченні етіології гнійно-запальних ускладнень сечостатевиx органів жінок, що знаходились на обстеженні в одній із районних поліклінік м. Харкова.

Матеріал і методи. Матеріал для бактеріологічного дослідження брали стерильним тампоном з піхви, цервікального каналу або шийки матки, які засівали на цукровий буль-

йон, кров'яний агар, середовища Ендо, Плоскірева, Сабуро, Чистовича або м'ясопептонний агар. З колоній, що виростили, отримували чисті культури, ідентифікували їх за морфологічними, культуральними та біохімічними властивостями загальноприйнятими методами, що дозволяло віднести мікроорганізми до певного виду [5–7].

Результати та їх обговорення. Від хворих жінок різного віку, які звернулись до районної поліклініки м. Харкова з метою обстеження стану здоров'я, було виділено 345 штамів умовно-патогенних мікроорганізмів, у тому числі 296 аерофільних (85,8 % від загального числа виділених культур).

Переважну більшість ізольованих аерофільних мікроорганізмів складають граммпозитивні бактерії – 215 шт. (62,3 %). Найчастіше з них виділялися *Staphylococcus epidermidis* – 53 (15,4 %), *Corynebacterium spp.* – 36 (10,4 %), *Enterococcus faecalis* – (10,1 %). Інші представники граммпозитивної мікрофлори зустрічалися рідше (табл. 1).

Грамнегативних бактерій було виділено 81 (23,5 %). Серед цих бактерій найчастіше виділялася *E. coli* (15,7 %). Інші збудники висівалися при гнійних ускладненнях у меншій кількості (табл. 2).

Патогенних грибів роду *Candida* було виділено 49 (14,2 %). Серед них переважали штами *Candida albicanss* – 41 (11,9 %), *Candida spp.* та *Candida Krusel* – по 4 (1,2 %).

© О.В. Бондарев, В.В. Мінухін, А.М. Кузьменко, 2016

Таблиця 1. Грампозитивна бактеріальна мікрофлора, яка спричинила гнійно-септичні ускладнення

Мікроорганізм	Кількість штамів	
	абс. ч.	%
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	53	15,4
<i>Corynebacterium spp.</i>	36	10,4
<i>Enterococcus faecalis</i>	35	10,1
<i>Streptococcus anhaemolyticus</i>	27	7,8
<i>Staphylococcus haemolyticus</i>	25	7,2
<i>Staphylococcus aureus</i>	21	6,9
<i>Streptococcus spp.</i>	9	2,6
<i>Staphylococcus saprophyticus</i>	4	1,2
<i>Streptococcus haemolyticus</i>	4	1,2
<i>Enterococcus</i>	1	0,3
Усього	215	63

Таблиця 2. Грамнегативна бактеріальна мікрофлора

Видова належність бактерій	Кількість штамів	
	абс. ч.	%
<i>Esherichia coli</i>	54	15,7
<i>Enterobacter aerogenes</i>	12	3,5
<i>Klebsiella pneumonia</i>	9	2,6
<i>Proteus mirabilis</i>	4	1,2
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	1	0,3
<i>Neisseria spp.</i>	1	0,3
Усього	81	23,6

Серед інших бактерій з каналу шийки матки та піхви було виділені *Leptotrichia spp.*, *Corynebacterium spp.* та інші мікроорганізми.

Література

1. Дерябин Д.Г. Спектр микрофлоры, изолируемой из различных отделов репродуктивного тракта женщин / Д.Г. Дерябин, А.А. Минаков, С.Д. Борисов // Журнал микробиологии, эпидемиологии и иммунологии. – 2001. – № 4. – С. 84–86.
2. Конь К.В. Вивчення ролі асоціацій мікроорганізмів у розвитку запальних захворювань внутрішніх жіночих статевих органів та їхньої чутливості до антибіотиків / К.В. Конь, А.Я. Циганенко // Експериментальна і клінічна медицина. – 2007. – № 2. – С. 40–44.
3. Назарова Е.К. Микробиоценоз влагалища и его нарушения: Этиология, патогенез, клиника, лабораторная диагностика: Лекция / Е.К. Назарова, Е.И. Гиммельфарб, Л.Г. Созаева // Клини. лаб. диагностика. – 2003. – № 2. – С. 25–32.
4. Green K.A. Gynecologic health and disease in relation to the microbiome of the female reproductive tract / K.A. Green, S.M. Zarek, W.H. Catherino // Fertil Steril. – 2015, Dec. – Vol. 104 (6). – P. 1351–1347. – doi:10.1016 / J. fertnstert. 2015.10.010.Epub 2015 Oct 24
5. Методические рекомендации по микробиологической диагностике и профилактике стафилококковой инфекции / Сост.: В.А. Знаменский, Н.В. Дегтяр, С.Н. Кузминский и др. – К., 1979. – 11 с.
6. Методические указания по микробиологической диагностике заболеваний, вызываемых энтеробактериями. Утверждены МЗ СССР от 17.04.1984 № 04-723/3-84. – Москва. – 23 с.
7. Методические указания по лабораторной диагностике кандидозов / Сост.: А.В. Кириченко, О.Р. Щит, Т.А. Тищенко и др. – Харьков, 1976. – 5с.

Отримані нами результати в цілому співпадають з результатами, які отримані іншими дослідниками [8]. Було доведено, що у жінок із запальними захворюваннями репродуктивних органів найчастіше виділялися мікроорганізми, котрі були ідентифіковані як стафілококи (54 %). Переважна більшість цих бактерій були коагулазонегативними.

Серед грамнегативних мікроорганізмів родини *Enterobacteriaceae* переважали штами *E. coli* – 75 %.

Таким чином, при аналізі етіологічної структури гнійно-запальних захворювань досліджуваних хворих було встановлено, що виділення грампозитивної мікрофлори переважає над виділенням грамнегативної. Серед грамнегативних бактерій найчастіше виділявся штам *E. coli*, серед грампозитивних – *S. epidermidis*, *Enterococcus faecalis* et *Corynebacterium spp.*

Висновки

1. Із клінічного матеріалу виділено та ідентифіковано 345 штамів, які спричинили гнійно-запальні ускладнення сечостатевої системи у жінок. Найчастіше причиною таких ускладнень були грамнегативні та грампозитивні аерофільні бактерії (85,8 %), тоді як патогенні гриби *Candida albicans* викликали захворювання у 14,2 % випадків.

2. Аналіз виділеного мікробного пейзажу свідчить, що у пацієнтів з гінекологічними захворюваннями в якості інфекційного агента переважають бактерії *E. coli*, *S. epidermidis* та патогенні гриби *Candida albicans*.

8. Состав микрофлоры и чувствительность к антибиотикам бактерий урогенитального тракта женщин / Т.В. Скляр, А.В. Крысенко, Е.А. Сирокваша, А.И. Винников // Мікробіол. журнал. – 2007. – Т. 69, № 3 – С. 50 – 57.

О.В. Бондарев, В.В. Минухин, А.Н. Кузьменко

ЭТИОЛОГИЯ ГНОЙНО-ВОСПАЛИТЕЛЬНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ МОЧЕПОЛОВЫХ ОРГАНОВ У ЖЕНЩИН

Проанализирована этиология гнойно-воспалительных заболеваний мочеполовых органов, обусловленных условно-патогенными микроорганизмами, у женщин, находившихся на обследовании в одной из районных поликлиник г. Харькова. Всего было выделено 345 штаммов аэрофильных условно-патогенных микроорганизмов. Грамотрицательная микрофлора как возбудитель гнойно-воспалительных заболеваний составляет 23,5 %, грамположительная – 62,3 %. Среди грамотрицательных бактерий чаще выделялись штаммы *E. coli*, среди грамположительных – *S. epidermidis* и *E. faecalis*.

Ключевые слова: мочеполовые органы женщины, условно-патогенные микроорганизмы.

O.V. Bondarev, V.V. Minuhin, A.N. Kuzmenko

ETIOLOGY OF PYO-INFLAMMATORY DISEASES OF UROGENITAL ORGANS IN WOMEN

There has been carried out the analysis of an etiology of the pyo-inflammatory diseases stipulated by opportunistic microorganisms of urogenital organs in women who were on examination in district polyclinic of Kharkov. In total 345 strains of aerophilic opportunistic microorganisms have been defined. Gram-negative microflora, as the causative agent of pyo-inflammatory diseases, is 23.5%, Gram-positive microflora is 62.3%. Among Gram-negative bacteria strains of *E. coli* were marked out, among Gram-positive – *S. epidermidis* and *E. faecalis* were more often defined.

Key words: urogenital organs of women, opportunistic microorganisms.

Поступила 11.02.16